

8 FRYSLÂN

Een drankje hoort erbij, maar carnaval is ook verbinding

INTERVIEW CARNAVAL

Roos Tuinenburg

Sinds 11 november werkt de Damesclub van de Sneker carnavalsvereniging De Oeietoeters elke woensdag aan de versierde wagen. Tijdens de carnavalsoptocht lopen ze met z'n vijftienen mee met de parade in felle kleuren. Ze vinden het feest gezellig; het zorgt voor verbinding.

Een olifant is grijs, maar in de carnavalstijd is hij altijd roze", stelt Rinske Koenen. Sommige elementen van de wagen halen de dames van Marktplaats, andere dingen naaien, vermake of timmeren ze zelf. Janneke Ruis: „We zijn lekker creatief met elkaar. We zijn een leuk clubje en zien elkaar vaak." Vorig jaar was hun werk nog goed voor een eerste prijs. Ruis: „Zo lang als wij kunnen, blijven we dit doen. Al worden we allemaal wel een jaartje ouder."

De vrouwen van de vereniging worden overal voor ingezet. „Schoonmaak, muntenverkoop, uitsmijtertaken." Zo ook twee weken geleden, bij een receptie waar allemaal carnavalsverenigingen in Sneek langskwamen. Jos Kroon: „De tent zat volgestampt." Er stonden rijen voor de wc's. En wie mochten die schoonmaken? Al zuchtend in koor: „Ook weer de dames." Ze vinden het niet erg; met elkaar maken ze het feest.

Import-zuiderlingen

Er zijn een hele hoop mensen die zeggen: „Dat carnaval is helemaal niks, er wordt alleen maar gezopen", denken de leden. Maar dat beeld klopt niet, zegt Ruis: „Carnaval is gezelligheid met elkaar. Verbondenheid. En de weg ernaar toe is belang-

rijk: samenwerken. En, tuurlijk is er een drankje, maar het valt best mee. Als er iemand lastig wordt, proberen we die op een fatsoenlijke manier weg te sturen", zegt ze lachend.

De Oeietoeters in Sneek bestaat al 51 jaar. Een paar 'import-zuiderlingen' begonnen ermee. Katholieken Cees Hordijk en Piet van der Meeren richtten vanuit die gedachtegang de vereniging op. Dat carnaval van oorsprong een katholiek feest is, speelt tegenwoordig in Sneek bijna geen rol meer, merken de vrouwen.

Wel is er zondag nog de carnavalsviering in de kerk. Daar gaat wel de hele carnavalsvereniging heen, veelal verkleed. Maar volgende week woensdag, als het feest voorbij is, halen alleen de gelovige katholieken een askruisje voor Aswoensdag. Dat leeft niet breed in de vereniging. Theo Ruis, echtgenoot van Janneke: „Ik niet hoor, dan ga ik uitrusten." Hij is niet de enige echtgenoot die meehelpt met het bouwen van de wagen van de Damesclub. „Je rolt er zo in", zegt ook Theo Koenen. Ze zijn allemaal wel eens prins geweest.

Lopen tijdens de optocht, dat voelt prachtig, zeggen de dames. „Al die mensen aan de kant: dat geeft een kick, kippenviel." Ze delen ook snoep uit aan kinderen. „Vroeger deelden

we al plantjes uit, dan pakten sommigen gewoon drie. Dat is niet anders geworden. Met snoep rond hun mond vragen ze meer snoep."

Regels, regels, regels

Landelijke wetgeving maakt dat er de laatste jaren veel meer geregeld moet worden dan voorheen: EHBO, politie, beveiliging, auto met zwaailichten, verzekeringen voor de trekkers en vergunningen voor wagens over voetgangersgebieden. Koenen: „Het wordt steeds erger. Dorpsfeesten en alles, iedereen heeft hier last van."

De strengere regelgeving is ingesteld na een aantal grotere en kleinere ongevallen. Zo reed in 2014 een monstertruck tijdens een evenement in Haaksbergen het publiek in, waarbij drie mensen om het leven kwamen. In mei 2022 raakten in Losser twintig feestvierders van een voetbalkampioenschap gewond, van wie vier ernstig, nadat een platte kar omsloeg. En een paar jaren geleden knalde bij De Falom een jongeman op een feestwagen met zijn hoofd tegen een brug - dat liep gelukkig met een sisser af.

De optocht is het grootste evenement, maar de sleuteloverdracht zaterdag om 11.11 uur op het ge-

meentehuis vindt de club ook bijzonder. De prins en kinderprins krijgen de sleutel van Sneek uit handen van de burgemeester en kinderburgemeester. Sneek verandert op dat moment in Drabbelterp. „Mooi dat de gemeente dat doet", zegt Koenen.

Prins Carlo

Carlo Serra (36) is Prins Carnaval in Sneek. Hij werd in juni benaderd door twee oud-vorsten. Serra moest er even over nadenken, maar nadat hij hoorde dat de prins het samen met zijn twee beste vrienden Mats en Dennis kon doen, ging hij over-

Geschiedenis van het carnaval

1841: Herenso-ciëteit Momus in Maastricht organiseerde in 1841 het eerste carnaval in de Limburgse hoofdstad en geldt daarmee als de eerste carnavalsvereniging van Nederland. De sociëteit werd opgeheven in 1939.

1842: Venloosch Vastelaoves Gezelschap Jocus in Venlo is de oudste nog bestaande carnavalsvereniging van ons land. Die werd opgericht in 1842.

1882: Den Bosch heeft de oudste carnavalsvereni-

Carnaval in Fryslân: van verkleed naar de mis tot grote optochten

CARNAVAL 2024

Roos Tuinenburg

Leeuwarden | Niet alleen in het zuiden van het land wordt komend weekend carnaval gevierd. Ook in Sneek, Blauwhuis, Bakhuizen, Steggerda en Tijnje kunnen mensen feest vieren. Carnaval is van oorsprong een katholiek feest dat vooraf gaat aan de periode van vasten tijdens de veertigdagentijd.

„Fryslân is op het gebied van carnavalsverenigingen dun bezaaid”, ziet Iris Overwijk, presidente van Carnavalsferiening de Turftrapers. De katholieke herkomst is zichtbaar: „Steggerda, Blauwhuis, Bakhuizen en de stad Sneek zijn katholieke gemeenschappen en daarom is te verklaren dat zij een carnavalsvereniging hebben”, meent Overwijk.

Maar het feest is niet alleen aan de katholieke traditie te koppelen: het van oudsher rode dorp Tijnje heeft geen katholieke kerk en het aantal katholieken zal op één hand te tellen zijn, denkt Overwijk. „Toch heeft het dorp een bloeiende vereniging met een grote schare aan leden.”

Drabbelterp (Sneek)

Sneek wordt Drabbelterp tijdens carnaval. Vrijdag gaat Prins Carlo langs verzorgingstehuizen om oranjeboek uit te delen. In de avond is er een feest bij wijkgebouw de Eekmolen en gaat de prins langs diverse horecagelegenheden om het carnaval in Sneek in te luiden.

De zegetocht van Prins Carnaval vindt plaats op zaterdag in het centrum van Drabbelterp. Aansluitend is er een feest. Zondag om 12:11 uur de vrolijke carnavalsviering in de Sint Martinuskerk, onder begeleiding van pastoor Peter van der Weide en muziek van Dweilorkest de Jouster Skomkoppen, T-Brass en Popkoor Voor Schut.

Fyfkesryk (Blauwhuis)

In Fyfkesryk, normaal gesproken Blauwhuis, is het vrijdagavond, zaterdagmiddag en – avond en

De zegetocht van Prins Carnaval vindt plaats op zaterdag 10 februari in het centrum van Drabbelterp

zondag vanaf 16.00 uur feest. Er worden personen geridderd, er is cabaret en dans en de prins zal ook in Fyfkesryk niet ontbreken.

Op zaterdagavond is er in de Sint Vituskerk een carnavalsviering. Pastor Lucas Foekema gaat voor in die mis die om half acht begint. Tijdens die viering mogen mensen verkleed komen. De optocht is op zondagmiddag om 13.30 uur.

Bokkedam (Bakhuizen)

Bakhuizen verandert komend weekend in Bokkedam. Op vrijdag-

ochtend zijn er feesten bij de peuterspeelzaal, op de basisschool en in 't Swalkershûs. De carnavalsopocht op zaterdagmiddag is vanaf 13.30 te zien bij de Gearte. Feest is er op de zaterdag- en zondagavond.

Op zondag begint om 11.00 uur de carnavalsmis in de St. Odulphuskerk. Alle kinderen mogen verkleed in de kerk komen. De voorganger is pastoor Zwart.

Steggerda

In de H. Fredericuskerk in Steggerda zal dit jaar voor het eerst een carnavalsviering plaatsvinden. Het thema is verbinding. De mis is zaterdag om 19.00 uur. Pastoor Tjitze Tjepkema gaat voor en er is muziek van dweilorkest De Lendebloazers. Wie wil mag verkleed komen verkleed. Daarna zal er carnavalsfeest zijn in De Landerije in Steggerda. Een dag later is het familiedag in Steggerda.

Pipegealsgea (Tijnje)

Tijnje verandert tijdens carnaval voor de 43e keer in Pipegealsgea. Op de woensdagen voor en na het carnavalsweekend is er feest bij de cliënten van Alliade Drachten en Beetsterzwaag.

Zaterdagavond is er in café-restaurant Overwijk een groots carnavalsfeest. Ook vieren kinderen in Tijnje op 9 en 10 februari kindercarnaval, met onder meer een miniplaybackshow en spelletjes. Om 13.30 uur op zaterdag kunnen fietsen, trekkers, skelters of andere vervoersmiddelen versierd worden voor de optocht.

stag. De secondanten staat hem bij.

Het lijkt een slimme keuze, want het aantal jonge nieuwe leden stagneert. „Ik werk bij de lokale Poiesz, werkte in de horeca, deed vrijwilligerswerk en ben actief bij de voetbalvereniging. Dan is het handig dat ik al die vrienden en kennissen bewust maak wat carnaval eigenlijk is”, aldus de prins.

Hij vindt het bijzonder om straks als een echte Sneker op de prinsenwagen te zitten: „Dat maak je maar een keer in je leven mee. Er staan duizenden mensen aan de kant speciaal voor jou. Dat is een hele eer.”

Damesclub van de Sneker carnavalsvereniging De Oeietoeters werkte afgelopen tijd hard aan de carnavalswagen. Vlnr: Hinke, Hieko, Janneke, Marion, Theo en Rinske. Foto: Simon Bleeker

ging van Noord-Brabant. De vereniging voert het jaar van oprichting met trots in haar naam: Oeteldonksche Club van 1882. Tijdens carnaval heet Den Bosch Oeteldonk.

1963: De Bûtenbienen uit Steggerda,

opgericht in 1963, is de oudste Friese carnavalsvereniging.

1981: In Tijnje wordt carnavalsvereniging De Turftrapers opgericht. Het dorp heeft weliswaar geen katholieke traditie, maar de initiatief-

nemer in Tijnje stelde dat carnaval ook staat voor sociale samenhang, gemeenschapszin en aandacht voor de maatschappij. De carnavalsvereniging is inmiddels uitgegroeid tot de grootste vereniging van Tijnje.

Carnavalsmis in de Sint Martinuskerk in Sneek, maart 2019. Foto: Niels de Vries